

קובץ

האור לחיים

שנה חמישית

מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבו שליט"א

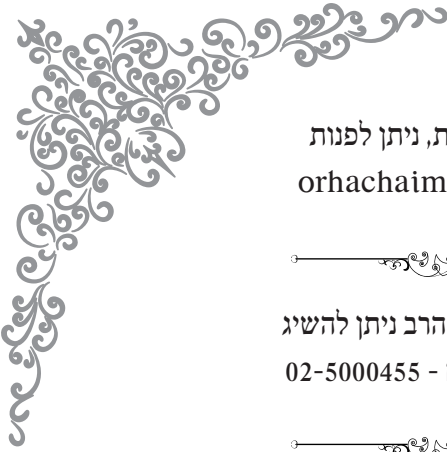
פרשת שלח לך תשפ"ב

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
21:20	20:23	* 19:32	
21:17	20:21	19:30	ת"א
21:21	20:24	19:33	חיפה
21:16	20:21	19:29	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 19:12

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00

קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת שלח לך תשפ"ב

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריד" - חומש במדבר

1 **בחיר היצירה - עליונות האדם**

פרשה למעשה:

11 **כבודה של ארץ ישראל**

17 **יהושע - תלמידו המובהק של משה**

22 **ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא**

23 **עיקר תפילותינו - לקדש שם שמים**

23 **כשאוחז מעשה אביו - לוקה בכפליים**

בחיר היצירה - עליונות האדם

שלא היה כדי לגנותו אלא מתוך אהבתו ורצון לעזור לציפורנה ולמשה, והיא דיברה רק באזני אהרון אחיה, ומטרתה היתה אך ורק לתועלת העניין, ומשה, שהיה עניו מכל אדם, לא הקפיד עליה כלל, ובכל זאת נענשה בצרעת.

"קל וחומר לבני אדם הרשעים ה ט י פ י ם שמרבים לדבר גדולות ונפלאות. לפיכך ראוי למי שרוצה לכוון אורחותיו, להתרחק מיישיבתו ומלדבר עמהן, כדי שלא ייתפס

אדם ברשת רשעים וסכלותם. וזה דרך ישיבת הלצים הרשעים - בתחילה מרבין בדברי הבאי, כענין שנאמר (קהלת ה, ט): 'יְקוֹל כְּסִיל כְּרֹב'

וַיָּבֵיאוּ דִבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר יג, לב).

המרגלים אמרו רק מספר מילים מועט, שהתפרשו כדיבה על ארץ ישראל, ומזה השתלשלו כל הצרות שפקדו את עם ישראל. דיבור זה גרם

לחורבן שני בתי המקדש ולגלות הנוראה, שבה מצויים אנו עד היום הזה.

הרמב"ם, בסוף הלכות טומאת צרעת (פט"ז ה"י), מאריך לבאר עד כמה יש להתרחק מדיבורים אסורים הגורמים לידי

צרעת:

"התבוננו מה ארע למרים הנביאה... מיד נענשה בצרעת" - הוא מבאר מה קרה בשל דיבורה של מרים על משה,

"האדם הוא בחיר

היצירה, דרגתו היא מעל

כל היצורים הקיימים

בעולם: החיות, הבהמות,

הציפורים ושאר בעלי

החיים"

כנסיות של עמי הארץ וישיבת בתי משתאות עם שותי שכר."

והוא מסיים בגודל הזכות שמביאה שיחתם של הצדיקים: "אבל שיחת כשרי ישראל אינה אלא בדברי תורה וחכמה. לפיכך הקדוש ברוך הוא עוזר על ידן ומזכה אותן בה. שנאמר (מלאכי ג, טז): 'אֲזוּ נִדְבְּרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיְקַשְׁבּוּ ה' וַיִּשְׁמָע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זִכְרוֹן לְפָנָיו לִירְאֵי ה' וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ'.

האדם הוא בחיר היצירה, דרגתו היא מעל כל היצורים הקיימים בעולם: החיות, הבהמות, הציפורים ושאר בעלי החיים.

מהי עליונותו של האדם?

דְּבָרִים', ומתוך כך באין לספר בגנות הצדיקים, כענין שנאמר (תהלים לא, ט): 'תִּתְּלַמְּנָה שְׁפִי שֶׁקָּר הַדְּבָרוֹת עַל צְדִיק עֲתָק', ומתוך כך יהיה להן הרגל לדבר בנביאים ולתת דופי בדבריהם, כענין שנאמר (דברי הימים ב לו, טז): 'וַיִּקְהִי מִלְעָבִים בְּמִלְאֵכֵי הָאֱלֹקִים וּבַזִּים דְּבָרָיו וּמִתְעַתְעִים בְּנִבְאָיו'."

והרמב"ם ממשיך ומתאר את גודל רעת הדיבור: "ומתוך כך באין לדבר באלוקים וכופרין בעיקר, כענין שנאמר (מלכים ב יז, ט) 'וַיִּחְפְּאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא כֵן עַל ה' אֱלֹקֵיהֶם' והרי הוא אומר (תהילים עג, ט) 'שִׁתּוּ בְּשִׁמְיִם פִּיהֶם וּלְשׁוֹנָם תִּתְּלַךְ בְּאָרְצוֹ', מי גרם להם לשית בשמים פיהם? לשונם שהלכה תחלה בארץ. זו היא שיחת הרשעים שגורמת להן ישיבת קרנות וישיבת

החכמה האדירה שנתן ה' לציפורים ולנמלים - הן בונות את בתיהן באופן שרוחות עזות אינן מצליחות להחריבם, ופועלות כדרך המהנדסים הגדולים ממש!

הן גם בקיאות בחכמת הטבע ויודעות על פיה ממה להישמר וכיצד.

יש גם עופות שהם בגדר טייסים - מנווטים הם את דרכם ומגיעים למקומות רחוקים ביותר בתקופה קצרה יחסית.

המדענים מופתעים מהעובדה שהעופות יודעים כבר לפני בוא הקור לעזוב את מקומם ולנדוד למקומות חמים יותר, הם מסוגלים להתגבר על הרוחות הסוערות שבדרך, ואף מתמצאים במפת הדרכים ויודעים לחזור למקומם בבוא התקופה המתאימה.

בעלי החיים למדו, כביכול, גם את מדעי החברה. לדבורים יש ממלכה של ממש: מלכה העוסקת בהטלת הביצים, ואלפי פועלות המייצרות דונג, בונות תאים, מאספות צוף,

"וַיֵּצֵר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם, וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה" (בראשית ב, ז). מהי הכוונה "לנפש חיה"? תרגם אונקלוס: "לרוח ממללא", שניתן בו כח הדיבור.

נאמר בתהלים (נח, ב): "הָאֱמָנָם אֲלֹם צֶדֶק תִּדְבָרוּן", ודרשו על כך חז"ל (חולין פט ע"א): "מה אומנותו של אדם בעולם הזה? - ישים עצמו כאילם".

ישנם סוגים רבים של אומנות: אלקטרוניקה, נגרות, חשמלאות, הנדסה, רפואה ועוד רבים. מאמצים רבים צריך להשקיע כדי ללמוד את האומנות שבה חפץ, אף לימוד חלק קטן של האומנות מצריך לימוד והשקעה מרובים.

ומהי האומנות הגדולה ביותר של האדם בחייו?

חז"ל מגלים לנו: "ישים עצמו כאילם".

אנשי המדע וחוקרי הטבע מתפעלים ומשתאים מהחכמה העצומה שטבע הקב"ה בבעלי החיים.

המהנדסים הבכירים ביותר תמהים על

שניתן לו?

שלמה המלך אומר במשלי (יז, כח):
 "גַם אֵוִיל מִחָרִישׁ חָכֵם יִחְשָׁב".

היו אנשים שצחקו מדברי שלמה
 אלו: וכי אדם אויל, שיושב ושותק-
 יכול פתאום להיחשב לחכם?!

מה עשה שלמה? עבר בשוק הנפחים
 וראה נפח אחד שכולו מזוהם בפח
 הכבשן, אבל הוא יפה תואר וזקנו יורד
 עד טבורו.

ציוה המלך את עבדיו שירחצוהו
 וילבישוהו בבגדים מפוארים וישימו
 עליו גלימה יוקרתית.

לאחר שנעשה רצונו, העלהו המלך
 למרכבתו ושאלו: "למדת משהו? מה
 אתה יודע?"

"נפח בן נפח אני, מגיל שנתיים וחצי
 לא למדתי קרוא וכתוב".

אמר לו שלמה: "אתן לך כסף על כל
 הזמן אשר אבטל אותך ממלאכתך,
 אבל אני מבקש ממך שתיכנס לבית
 המדרש, ושם תישב ולא תאמר מילה..."

מיצרות דבש, מטפלות בזחלים,
 משגיחות על הניקיון ומגנות על
 החברה...

כמו הנדסאים מומחים הן בונות את
 חלות הדבש בצורה מפליאה ביותר.
 יש להן ידע כיצד לתכנן את הזמן:
 במשך הקיץ הן אוספות צוף, כדי
 שבבוא החורף תוכלנה לייצר את
 הדבש.

הן פועלות בהרמוניה יוצאת דופן,
 ובית הממלכה שלהן תמיד נקי
 ואסטטי.

גם לדגים יש ידע רב בתחומים שונים
 - באופן שגם גדולי המדענים עומדים
 משתוממים ומופתעים.

אם כן, במה התעלה האדם מהחיות?
 לבעלי החיים אין כוח דיבור, ואילו
 האדם הוא מדבר, וזה הכוח ההופך
 אותו לפאר היצירה!

והנה אומרים לנו חז"ל, כי אומנותו
 של האדם, נזר הבריאה היא - "ישים
 עצמו כאילם"!

והדבר מפליא: מדוע ישתוק האדם
 ולא ישתמש בכוח הדיבור המופלא

סיפרו לו הנוכחים, כי היה אצלם תלמיד חכם, אדם חשוב ובעל צורה, והם, כמוכן, כיבדו אותו מאוד... והוא, מצידו, הקשיב לדבריהם, ואף ענה להם, אך ללא דיבורים, אלא רק בהנהוני ראש וברמזים...

צחק שלמה ושאל: "היודעים אתם, אדם זה אינו יודע קרוא וכתוב, והוא שייך לשוק הנפחים!"
השתוממו כולם ולא יכלו להאמין למשמע אוזניהם.

אמר להם שלמה המלך: אומנם אדם זה לא היה חכם, אבל היו בו סימני החכמה - הוא ידע להחריש!

וזה פירוש הפסוק במשלי: "גם אויל מחריש חכם יחשב".

אומנותו של האדם היא לשים עצמו כאילם ולדעת להחריש!

אתה יכול לעשות בראש ובידיים שלך תנועות, ואם ישאלו אותך שאלות אתה יכול לרמוז בידך ובעיניך, אבל אל תוציא מילה מפיהך!"

הסכים הנפתח, נכנס לבית המדרש, ושלמה המלך מסתכל מבחוץ.

כל אנשי בית המדרש קמו וחרדו לכבוד האדם בעל המראה המכובד שנכנס, מיד פינו לו מקום בכותל המזרח, ניגשו אליו החכמים כדי לשוחח עימו, והוא רמז בידיו ובראשו ולא ענה דבר...

האנשים התלהבו ממנו וכיבדוהו, ושחו עליו: "איזה איש של צורה הגיע לכאן!"

לאחר שיצא, לקחו שלמה במרכבה, נתן לו שכרו והחזירו לשוק הנפחים.

נכנס שלמה לבית המדרש ושאל אודות האורח שביקר שם.

כמו כן, יש לפתוח את הפה גם לתפילה ולחסד, כפי שממשיך דוד המלך בתהלים: "מִיַּצְרִים תִּשְׁפָּטוּ בְּנֵי אָדָם".

כשם שניתן לבנות על ידי כוח הדיבור, אפשר, חלילה, גם להרוס עולמות.

ה"חפץ חיים" זצ"ל, בהקדמתו לספרו על שמירת הלשון, כותב: "בראותי החורבן הנורא מהעוון הזה של דיבור לשון הרע שינסתי מותני" - הוא שינס מותניו וכתב את הספר "חפץ חיים", ובו פירט מה מותר לדבר, ומה אסור, מתי מותר לדבר, ומתי אסור.

ובמילים אחרות, כיצד לנהוג באומנות הדיבור.

חז"ל מרבים לדבר בעניין כוח הדיבור, מדרשים רבים מראים מהן התוצאות הנוראות העלולות לבוא בשל מילה אחת שלא היתה צריכה להיאמר.

נביא דוגמאות ספורות מגדולי עם ישראל, שנתפסו במידת הדין בגלל

כאמור, חשוב לשתוק ולעשות עצמו כאילם, אך עדיין אין זו האומנות האמיתית.

אומנותו האמיתית של האדם היא לדעת בדיוק אימתי לשתוק, ואימתי לפתוח את הפה, וכשפותח את הפה - איך לדבר, מה לומר, ובאיזו צורה.

מדוע זו אומנות?

הקב"ה ראה, שכאשר האדם משתמש בכוח הדיבור - הוא בונה עולמות.

הגמרא (חולין שם) ממשיכה ושואלת: "יכול אף בדברי תורה?" - האם גם בדברי תורה צריך האדם לשתוק? ומשיבה בהמשך הפסוק מתהלים: "צִדְקַתְּךָ תְּדַבֵּרֶנּוּ" - על ידי פתיחת הפה לדיבור בדברי התורה המכונה "צדק", בונה האדם את העולם כולו, כמו שאמרו בגמרא (ברכות סד ע"א) על תלמידי חכמים שהם "מרבים שלום בעולם, שנאמר (ישעיה נד, יג) 'וְכָל בְּנֵי־לְמוּדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵי־יָדָי, אל תקרי בניך אלא בוניך".

נגזר עליו שהוא לא יהיה זה שיכניס את ישראל לארץ, ולא יזכה להיכנס לארץ ישראל.

חמש מאות וחמש-עשרה תפילות שפך משה לפני הקב"ה לבטל גזרה זו, אך ללא הועיל. מילה אחת קטנה, ותוצאות כה מרות!

גם ישעיהו הנביא, שהנהיג את ישראל, התבטא: "אוי לי כי נדמית, פי איש טמא שפתיים אנכי, ובתוך עם טמא שפתיים אנכי יושב" (ישעיהו ה, ה).

אמר לו הקב"ה: אם כינית את עצמך 'טמא שפתיים' - מותר לך, אבל מדוע אמרת כך על עם ישראל?

מיד: "ויַעַף אֵלַי אֶחָד מִן הַשָּׁרְפִים וּבִקְדוֹ רָצְפָה" (שם פסוק ו). "רצפה" הכוונה לגחלת, ומדוע מכונה בשם רצפה? "אמר רבי שמואל בר נחמני: רצוף פה. לך ותרצוף את הפה הזה שאמר דילטוריא על בני.

וזה נאמר על ישעיהו הנביא הקדוש והטהור, שרוח הקודש דיברה בו!

ביטוי בודד שאמרו, ולא עמדה להם צדקתם להגן עליהם:

נכדו של משה רבנו, הנער שבואל בן גרשום, היה כומר לעבודה זרה ושימש את פסל מיכה. כיצד קרה דבר כה נורא?

כאשר הגיע משה למדין, לבית יתרו, אמר יתרו למשה: מוכן אני שתשב בביתי, אך בתנאי אחד - את בןך הראשון תקדיש לעבודה זרה.

וכמו שכתוב: "ויזאל מֹשֶׁה לְשֵׁבֶת אֶת הָאִישׁ" (שמות ב, כא), נשבע משה ליתרו שכך יעשה, מתוך הנחה שעד לידת בנו כבר יחזור בו יתרו מבקשתו.

ועם כל זאת, כיון שהוציא מפיו הסכמה לדבר זה - פגע הדבר בנכדו.

פעם נוספת שביטוי של משה עמד לו לרועץ היתה, כשאמר לעם ישראל: "שִׁמְעוּ נָא הַמְּדַרְשִׁים הַמֵּן הַסֵּלַע הַזֶּה נוֹצֵיא לָכֶם מַיִם" (במדבר כ, י). מן השמים היתה עליו הקפדה, שהתבטא כלפי ישראל בלשון שאינה נקיה כל כך, ולכן

עמי, עם ישראל, מסור לי ולבריתי.
וכל זה כדי ללמדך שלא היית צריך
לומר דילטוריא על עם ישראל.

רואים אנו, שאפילו קדושים וטהורים,
אנשים שאין לנו כל השגה בגדלותם,
לא זכו להינצל מפני מידת הדין בשל
ביטוי קטן שאמרו.

מהי אומנותו של אדם? ישים עצמו
כאילם!

אדם עומד להיכנס לביתו, כמה צריך
הוא להיזהר על כל מילה ומילה
שיוציא מפיו, כמה עליו להתחנן
ולתפלל טרם נכנס לבית: "ה' יתברך,
עוזרני שלא יצא מפיי, חס ושלום,
דיבור של הקנטה וכעס".

לפעמים בהערה קטנה שמעיר לאנשי
ביתו, עלול הוא לגרום צער וחורבן
נורא ואיום, ומצד שני - במילה טובה
ובעידוד יכול לבנות שלום בית ורוב
ברכה.

סיפר אדם שראה מסכן שהלך בצידי
הדרכים. אותו הלך סבל משעורה

אליהו הנביא מסר את נפשו למען
עם ישראל וקינא לשם ה', וברח מפני
אחאב למדבר. ושם אמר לקב"ה:
"קנא קנאתי לה'... כי עזבו בְרִיתְךָ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל" (מלכים א יט, י).

אמר לו הקב"ה: וכי בריתך עזבו?
מדוע אתה אומר דילטוריא על בני?
לכן אינך ראוי להמשיך לנבא לעם
ישראל, אלא לך ותמשח את אלישע
בן שפט לנביא תחתך, ואילו אתה -
תעלה לשמים. אכן, קנאי אתה, קדוש
עליון, אך בארץ לא תוכל להמשיך
לנבא לישראל.

ועוד אמר לו הקב"ה: אמרת שהם עזבו
את בריתי? חייך שאראה לך שבכל
דור ודור, ובכל המצבים הקשים:
באינקוויזיציות, במסעי הצלב, בגלות
רומי, יון וכו' - עם ישראל ימסרו
עצמם ונפשם ויעשו ברית מילה
לילדיהם, למרות הקושי והפיתויים,
ואז אחייב אותך להפסיק מלימודך
ולרדת מיישיבה של מעלה להימצא
בברית, כדי שתיווכח בעיניך עד כמה

וגדעון היה חובט בגת, וכשהגיע אליו מלאך ה' הוא לימד זכות על ישראל, ובכוח זה הוא נבחר להושיעם.

הגמרא (עירובין נג, ב) אומרת: 'פִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצָאֵיהֶם' (משלי ד, כב) "אל תקרי למוצאייהם, אלא למוציאיהם בפה". - אדם שיושב ועוסק בפיו בתורה שהיא עץ חיים, עליו להוציא את המילים מפיו בקול ובבהירות.

והגמרא מספרת שברוריה אשת רבי מאיר ראתה אדם שעוסק בתורה, אבל לא הוציא את המילים מפיו בקול, בטשה ביה (בעטה בו) ברגלה ואמרה: "פתח פיך!" שהרי כתוב: "עֲרוֹכָה בַּפֶּל וְיִשְׁמְרָה" (שמואל ב כג, ה) - אם ערוכה ברמ"ח איבריך - היא משתמרת, ואם לאו - אינה משתמרת.

ברוריה הצדקת רצתה שהתורה תישמר אצל אותו תלמיד חכם, וגם רצתה לשמוע את קול לימוד התורה, שהוא המנגינה הקסומה ביותר שקיימת בעולם כולו.

בעינו והתבייש להיראות לעיני הבריות.

אמר לו אותו אדם: "מה אתה עושה עסק משעורה? בסך הכל קצת נפיחות - מה קרה???" אילו היתה לי שעורה, לא הייתי מתבייש..."

למחרת בבוקר קם אותו האדם, עם שעורה בעין...

לפעמים אדם אינו מרגיש מהו כוחו של הדיבור... דברים רבים שקורים לו ולמשפחתו נגרמים בגלל אי שמירת אומנות הדיבור.

מחד גיסא, באי שמירת הדיבור טמונה סכנה רבה. מאידך גיסא, מוצאים אנו שאומנות הדיבור מחייבת לעיתים לא להיות כאילים, אלא אדרבה, לפתוח את הפה ולדבר.

גדעון היה מבני השבט הצעיר ביותר, משפחתו היתה משפחה פשוטה, ובזכות מה זכה להושיע את ישראל ממדין? בזכות מה בחר בו הקב"ה?

מצב ישראל היה קשה, הם זעקו לה',

שקט - אני מוטרד ודואג שמא לא השקעתי בתלמידי מספיק, ולכן הם התרפו לרגע מלימודם..."

והמשיך הנצי"ב: אמשול לך משל לבעל טחנת קמח שהתגורר בסמיכות לטחנה. כל זמן שיש חיטים ושעורים לטחון, הטחנה עובדת ומשמיעה רעש.

פנה אליו אדם ושאלו היאך אינו נעשה חרש משמיעת רעש אדיר זה של סיבוב גלגלי הטחנה, ענהו בעל הטחנה והבהיר, כי ככל ששומע את הרעש יותר, מתגברים תענוגו ומנוחתו, כי מבין הוא כי כך תגדלנה הכנסותיו, אך כאשר יש שקט הוא מוטרד ודואג, כי מבין שלא תהיינה לו הכנסות רבות...

הסביר הנצי"ב לעשיר, כי כך קול

רבי נפתלי צבי ברלין, הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל, התגורר בסמיכות לבית המדרש של הישיבה. רק קיר דק הפריד בין ביתו לבית המדרש.

פעם נכנס לחדרו אחד הגבירים שתרמו לישיבה ושמע קול רעש עצום, קול רעש של ריתחא דאורייתא.

הוא שאל את הנצי"ב האם פעמים רבות יש רעש כזה בביתו, והנצי"ב השיבו, שעשרים וארבע שעות ביממה שומע הוא קולות אלו.

תמה העשיר ושאל: "איך יכול כבודו לנוח ברעש כזה?"

השיבו הנצי"ב על אתר בשמחה: "על מה אתה מדבר? אין לי מנוחה גדולה ונעימה יותר מרעש זה, קול הלימוד הוא בשבילי שיר הערש היפה והמרגיע ביותר, ואם חלילה, לרגע משתדר

לעילוי נשמת

עופר בן ציונה ז"ל

ובכל עת, ובוה תינצל מן הכעס שהיא מידה רעה להחטיא בני אדם".

הרמב"ן לא אמר לבנו לעבוד על מידת הכעס, אלא להתרגל לדבר בנחת בכל מקום ובכל עת.

אם תדבר בנחת תימשך עליך רוח של קדושה, ותזכה למידת הענווה ולכל המידות הטובות.

התורה הבוקע מהישיבה הוא קול רינה של תורה. הקב"ה שמח בפלפולי דאורייתא, העולם כולו שמח ועומד בזכות קולות אלה, זו השירה היפה ביותר שקיימת - אז ישיר ישראל!

הרמב"ן כותב באגרתו לבנו: "תתנהג תמיד לדבר כל דבריך בנחת, לכל אדם

פרשה למעשה

כבודה של ארץ ישראל

- מלמד שנשתרבו לשונם ונפל על טבורם, והיו תולעים יוצאות מלשונם ונכנסות בטבורם, ומטבורם ונכנסות בלשונם".

חז"ל (תנחומא מצורע ד) אומרים, כי "המספר לשון הרע הורג שלושה - האומר והמקבלו והנאמר עליו". ואילו כאן נגזרה מיתה על כל דור

וַיָּצִיאוּ דִבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ (במדבר יג, לב).

פרשתנו עוסקת בשילוח המרגלים, אשר דיברו רעה על הארץ ונענשו בעונש כבד של מיתה משונה שאין כדוגמתה בעולם, כפי שדרשו חז"ל (סוטה לה ע"א): "וַיָּמְתוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דִבַּת הָאָרֶץ רָעָה בַּמַּגֵּפָה" (במדבר יד, לז)

לדורות".

ארץ ישראל היא בעלת נפש מרגישה ורגישה.

ארץ הקודש מקפידה כאשר מדברים עליה רעות, ועל כן יש לכבדה ולאהוב אותה.

כאשר המרגלים דיברו רעה על ארץ ישראל, יהושע בן נון וכלב בן יפונה קרעו בגדיהם ואמרו אל כל עדת בני ישראל: "הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבְרָנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד" (במדבר י"ז, ז).

אין כמו ארץ ישראל חמודה בכל העולם. טעמים של כל פירותיה נפלא, מימיה זכים ואוירה צח. יש בה פירות מכל המינים והסוגים. לכן יש לשבח מאוד את ארץ ישראל ולא לזלזל בה חלילה.

זהו הלקח שעלינו ללמוד מעצת המרגלים. ועל ידי שנאהב ונכבד את ארץ ישראל, הקב"ה יותיר אותה בידינו.

המדבר, ושישים ריבוא מכן עשרים שנה ומעלה לא זכו להיכנס לארץ ומצאו את מותם במדבר כיון שקיבלו לשון הרע.

וכן שנינו בירושלמי (תענית ד, יז): "כל ארבעים שנה שהיו במדבר, בכל ערב תשעה באב, היה הכרוז יוצא ואומר: 'צאו לחפור'. והיה כל אחד ואחד יוצא וחופר לו קבר וישן בו, שמא ימות קודם שיחפור. ולמחר הכרוז יוצא וקורא: 'יבדלו חיים מן המתים', וכל שהיה בו נפש חיים היה עומד ויוצא", וכל מי שלא קם היו מכסים אותו בעפר ושם היתה קבורתו.

וכל זאת נגרם בשל אותה בכיה של חינום, שבעקבותיה נגזרה בכיה לדורות - שני בתי מקדש נחרבו, ויום תשעה באב נגזר לבכי ומספד עד ימינו אנו, וכפי שדרשו חכמינו (תענית כט ע"א): "'וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם וַיִּבְכוּ הָעָם בְּלִילָה הַהוּא', (במדבר י"ד, א) אמר רבה אמר רבי יוחנן: אותה לילה ליל תשעה באב היה, אמר להם הקדוש ברוך הוא, אתם בכיתם בכיה של חינום ואני קובע לכם בכיה

איתי מחר לארץ ישראל, אעלה אתך להר מירון ואראה לך משם את רכסי ההרים בצפון, איזה מראה מרחיב עין ולב. למה אתה מראה לי את הנופים כאן, מדוע אתה כה מתלהב מארץ ניכר, הרי ארץ ישראל היא חמדת הלבבות, חמדת העולם!"

ארץ ישראל מבלבלת בעצים ובפירות. בארץ ישראל יש כל טוב. האוויר שלה ממוזג, לא חם ביותר ולא קר. "אַרְצֵי הָרִים וּבְקָעוֹת, לְמִטֵּר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתַּהַּ מַיִם" (דברים יא, יא). אין בעולם כמו ארץ ישראל! לא במיאמי ולא בלוס אנג'לס!

בני אדם מחפשים לצאת ולטייל בחו"ל, לחוות את העולם. מה אתה מחפש בניכר? יש לנו ארץ אשר לא תחסר כל בה. "וְאַבְלָתָּ וְשִׁבְעָתָּ וּבְרַכָּתָּ

בעניין כבוד ארץ ישראל נדרשת זהירות רבה.

ישנם אנשים היוצאים לחוץ לארץ, רואים נופים יפים ומפלים גועשים, וכשבאים חזרה ארצה, הם משבחים ומפארים את ארצות העמים: "היינו בשוויץ, לא תאמינו אלו הרים ואלו אגמים, איזה נוף נפלא, איזה אוויר זך!" ומתוך דבריהם משתמע שכביכול ארץ ישראל היא כאין וכאפס לעומת חוץ לארץ, ח"ו. וקרובים הם להיות כמוציאים את דיבת הארץ רעה.

לפני מספר שנים נסעתי לחוץ לארץ לצורך מסירת הרצאה ועריכת קידושין. אחד היהודים, תושב חוץ לארץ, ביקש להפנות את תשומת ליבי ליופי המקום. "אלו הרים יפים, איזה נוף נפלא!" אמרתי לו: "בוא

לבשי מחלצותיך והתקשטי', אך הבת השיבה בצער: 'לכל אחיותי מצאת חתנים תלמידי חכם, לכן הן התקשטו לקראת חופתן, אבל אני, לקראת מי אתקשט?!'

"בדומה לכך" - סיים האדמו"ר את דבריו לאותו חסיד - "גם ארץ ישראל מתקשטת רק בפני מי שראוי להתקשט בפניו, וכשאתה פקדת אותה, היא לא רצתה להתקשט בפניך..."

בכל העולם כולו אין נוף כנופי ארץ ישראל.

בכל ארצות תבל אין אויר צח ומצוחצח כאווירה של ארץ ישראל.

חז"ל (בבא בתרא קנח ע"ב) אומרים: "אורא דארץ ישראל מחכים!" אפילו האוויר נותן חכמה. אבל את זאת מרגיש רק מי שלא נסתמו רגשותיו.

אדם הרואה עצמו כפיקח גדול ותוהה אחר ציווי ה', אין בידו את היכולת לחוש ביזפייה ובקדושתה של הארץ

את ה' אֵלֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטְּבֵּה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ" - זו ארץ ישראל.

אל האדמו"ר רבי ישראל מרוזין זצ"ל הגיע חסיד ששב מביקור בארץ הקודש. כאשר האדמו"ר שאל את תלמידו האם ארץ האבות מצאה חן בעיניו, ענהו החסיד: "השתיקה יפה לה", כרומז שארץ ישראל פחותה חלילה במעלתה משאר הארצות.

"אכן, לך יפה השתיקה בענין זה" - התחייך האדמו"ר - "ואבאר לך את הדברים על פי משל:

"היה פעם יהודי ולו עשר בנות. לכולן הוא הצליח להשיג חתנים משכמם ומעלה, תלמידי חכמים מופלגים ויראי ה', מלבד הבת העשירית שעבורה לא עלה בידו למצוא חתן ראוי. כשהבת בגרה חשש האב שילבינו שערות ראשה בטרם תיכנס לחופה. מה עשה? יצא לרחוב, מצא את מי שמצא ואמר לבתו: 'הנה, זה יהיה חתנך!'

"לפני החופה זירז האב את בתו: 'קומי

הטובה.

שלהם נסתם ולכן הצלחתם פחותה ביחס לאנשים בעלי האי-קיו הבינוני. בורא העולם מבקש מאיתנו: "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים יח, יג). ישנן פילוסופיות רבות בעולם, אך כולן נחלו כישלון. לעומת זאת יראי ה', אינם תוהים אחר מצות ה' יתברך, ומאמינים בקב"ה באמונה תמימה!

המרגלים ביסודם היו אנשים צדיקים, אולם הם סמכו על פיקחותם כשהיה להם לבטוח בה'.

בארצות הברית נערך מחקר שקבע כי האנשים בעלי "האי-קיו" הגבוה ביותר, הצלחתם פחותה בעשרים אחוזים מאנשים בעלי אי-קיו בינוני.

הסיבה לכך היא, שהאנשים בעלי האי-קיו הבינוני יותר רגישים ובעלי מידות טובות. הם מסתמכים לא רק על השכל אלא גם על הרגש, ולכן הם מצליחים יותר בניהול המדינה ובכל התחומים. הם מרגישים את העם, שומעים לו ולכן הם חודרים ללב סובביהם.

לעומת זאת הגאונים, בעלי ההשכלה הגבוהה, לא מסתכלים ולא מתחשבים באנשים הרגילים והפשוטים. הרגש

המרגלים, אשר דיברו על ארץ ישראל והוציאו דיבתה, נענשו במיתה משונה שאין כדוגמתה בעולם - תולעים היו יוצאים מטבוריהם ונכנסים לפיהם (סוטה לה ע"א)!

ללמדנו, כמה חמור זלזול בארץ הקודש!

דוגמא מוחשית על הזהירות הגדולה שיש לנקוט מכל דיבור המשתמע

פנתה אל האדמו"ר ואמרה: כך המצב בארץ הקודש? אישה צריכה לכבס בידיה את כביסת בני הבית, ואינה יכולה לשכור משרתים? האם צריכים כאן לשבור את הגב עבור עניין כזה?! שמע האדמו"ר את דבריה, ומיד ביטל את תוכניתו להשתקע בארץ, והודיע כי ברצונו לחזור בחזרה לחו"ל.

הודעתו עוררה הפתעה ובלבול גדול בקרב אלפי החסידים. מה קרה לרבים? מפני מה שינה את התוכנית המקורית?

אך הוא לא נימק ולא תירץ. בהזדמנות הראשונה שב לביתו.

לא חלפו אלא ימים ספורים משובם לשם, והנה נפטרה הרבנית והלכה לעולמה.

רק אז ביאר למקורביו: כששמעתי מה שדיברה הרבנית על ארץ ישראל, הבנתי כי היא עתידה לשלם על כך מחיר כבד, ועל כן מיד ביקשתי לחזור חזרה לארץ מולדתי, באומרי - לכל הפחות תיפטר ליד הוריה ומשפחתה...

ממנו שמץ רע על ארץ ישראל, קיבלנו ממעשה שאירע לפני כמה עשרות שנים בלבד -

אדמו"ר קדוש, תלמיד חכם גדול ורבם של אלפי חסידים, התגורר בחו"ל. הוא חי את חייו בעושר גדול מירושה שהורישו לו אבותיו ואבות אבותיו, אך ביום מן הימים החליט לעזוב מאחוריו הכל ולעלות לארץ ישראל.

בימים הראשונים לבואם התאכסנו האדמו"ר והרבנית במקום מסוים. באחד הימים התבוננה הרבנית מבעד לחלון, והנה הבחינה באחת מן השכנות המשתופפת מעל גיגית כביסה ומשפשפת בידיה בכוח רב את הכביסה המלוכלכת.

המלאכה ארכה זמן רב, ונקל היה להבחין בפניה המאומצות של האישה, לשמוע את אנחותיה ולחוש את טרחתה הגדולה.

מחזה כזה לא היה מוכר לה. בארץ מולדתה היתה המלאכה הזו שייכת לעוזרות הבית הגויות החסונות.

הכירו בקדושתה העצומה, חיפשו כל דרך אפשרית כדי לעלות אליה ולחונן את עפרה. הם אפילו מסרו נפשם עבור עניין זה בידעם את ערכה הגדול של הארץ, אשר עיני ה' אלוֹקֵיךְ בה.

ה"אור החיים" הקדוש עלה לארץ הקודש ברגליו, כשהוא עובר בדרכו במקום חיות טורפות, אריות ונמרים, ובמקום סכנת שודדים העומדים בדרכים ומלסטמים את הבריות.

הוא, ועוד רבים, לא חסו על טרחתם, ואפילו לא על חייהם, מתוך רצונם העז לחונן את עפרה של הארץ הקדושה.

ארץ ישראל תובעת את עלבונה! כאשר אדם חוטא בארץ ישראל, הארץ מקפידה עליו. הרמב"ן כותב (ויקרא יח, כה), כי אינו דומה אדם העושה עבירה ואינו מקיים את מאמר המלך, במקום שאינו פלטרין של המלך, כמו כפר רחוק, לאדם שבתוך ארמונו של המלך עובר על ציוויו.

ארץ ישראל היא פלטרין של מלך, לפיכך נדרשת מכל אדם המתגורר בה זהירות גדולה בשמירת התורה והמצוות.

מאידיך, צדיקים ואנשי מעשה, אשר

יהושע - תלמידו המובהק של משה

"י-ה יושיעך מעצת מרגלים".

ויש להבין מדוע הוא התפלל דווקא עליו ולא על שאר המרגלים?
אלא, כלפי יהושע היה למשה רבינו חשש מיוחד, שהוא יוציא את דיבת הארץ רעה!

יהושע - תלמידו המובהק של משה

~דאגת משה ליהושע

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון יְהוֹשֻׁעַ
(במדבר יג, טז).

רש"י מביא את דרשת חז"ל (סוטה לד ע"ב) ש"משה רבינו התפלל על יהושע:

ישראל לא ירצו להיכנס אליה.

וכדי לאזן אותו, התפלל עליו משה שלא יוציא את דיבת הארץ רעה, ויעדיף את רצון השי"ת על פני רצונותיו האישיים.

לעומתו, למרגלים האחרים לא היה את חוסר האיזון הזה. משום כך משה לא התפלל עליהם כי אדרבה, התפילה היתה מפירה את האיזון, ומבטלת מהם את הבחירה.

דבר זה, שיהושע היה תלמידו המובהק של משה, רואים בעובדה שכאשר משה רבנו עלה להר סיני לקבל תורה, יהושע נטל את אוהלו והציבו בתחתית ההר, כדי שמיד עם ירידתו של משה מההר יוכל ללמוד תורה מפיו! היה חבל לו על כל רגע של אפשרות ללמוד ממושה.

ישנם אנשים שכבר הגיעו לשיעור תורה, אך חושבים לעצמם כי לא נורא אם יתעכבו דקה או שתיים בחוץ כדי להחליף כמה מילים עם חברים, ומיד אחר כך ייכנסו...

משה רבינו ידע את דבקותו המוחלטת של יהושע במושה רבו, וכפי שהעידה עליו תורה (שמות לג, יא): "וּמְשַׁרְתּוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון נָעַר לֹא יָמִישׁ מֵתוֹךְ הָאֵהָל".

ידע משה רבנו את הדבקות שהיתה לתלמידו אליו, והבין כי כאשר יודע ליהושע כי לא ייכנס משה רבו לא"י, ושוב לא יוכל להמשיך להיות תלמידו וללמוד תורה ממנו - דבר זה יגרום ליהושע לרצות שבני ישראל יישארו במדבר.

ובאמת כתוב בתרגום יונתן בן עוזיאל: "וְכַדִּי חֲמָא מְשָׁה עֲנֻוֹתְנִיתִיה קְרָא מְשָׁה לְהוֹשֻׁעַ בֶּר נֹון יְהוֹשֻׁעַ". משה רבינו הבחין בענוותנותו המופלגת של יהושע, ומתוך כך הסיק כי הוא עלול לרצות להישאר במדבר בתור תלמיד, ולא להיכנס לארץ ישראל, בה ייהפך למנהיג.

משה חשש, אפוא, שאצל יהושע - ודווקא אצלו - קיים חשש לחוסר איזון בהסתכלותו על הארץ, והוא ירצה לראות את חסרונותיה כדי שבני

בשם זכר ובראש תיבה'. הדא הוא דכתיב וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בֶּן נּוֹן הַוֹּשֵׁעַ."

יהושע - תלמידו המובהק של משה
~דאגת משה ליהושע

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בֶּן נּוֹן הַוֹּשֵׁעַ
(במדבר יג, טז).

רש"י מביא את דרשת חז"ל (סוטה לד ע"ב) שמשה רבינו התפלל על יהושע: "י-ה יושיעך מעצת מרגלים".

ויש להבין מדוע הוא התפלל דווקא עליו ולא על שאר המרגלים?

אלא, כלפי יהושע היה למשה רבינו חשש מיוחד, שהוא יוציא את דיבת הארץ רעה!

משה רבינו ידע את דבקותו המוחלטת של יהושע במשה רבו, וכפי שהעידה עליו תורה (שמות לג, יא): "וּמִשְׁרְתּוֹ הַוֹּשֵׁעַ בֶּן נּוֹן נֶעַר לֹא יִמְיֵשׁ מִתּוֹךְ הָאֶהָל".

ידע משה רבינו את הדבקות שהיתה לתלמידו אליו, והבין כי כאשר יודע ליהושע כי לא ייכנס משה רבו לא"י,

רבותי! חבל על כל רגע! חבל לאבד אפילו מילה אחת של תורה! עלינו ללמוד מיהושע שנטה את אוהלו בתחתית ההר כדי שלא לאבד רגע אחד שיכול להיות מנוצל ללימוד תורה.

המפרשים כבר עמדו על השאלה, מדוע הוסיף משה רבנו לשמו דווקא את האות יו"ד?

יש אומרים שזאת משום שהיה זה הניסיון העשירי - בגימטריה י' - מתוך עשרת הניסיונות שבני ישראל ניסו את הקב"ה במדבר, וכפי שהעיד עליהם הכתוב (במדבר יד, כב): "וַיִּנְסוּ אֹתִי זֶה עֲשׂוֹר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי".

בירושלמי (סנהדרין פרק ב הלכה ו) מובא טעם נוסף: "יו"ד שנטל הקדוש ברוך הוא מאמנו שרה, שהיה שמה שרי, עלה ונשתטח לפני הקדוש ברוך הוא ואמר: 'ריבון העולמים, עקרתני מן הצדקת הזאת'. אמר לו הקדוש ברוך הוא: 'צא לך, לשעבר היית נתון בשם נקבה ובסוף תיבה, חייך שאני נותן

התפילה היתה מפירה את האיזון,
ומבטלת מהם את הבחירה.

דבר זה, שיהושע היה תלמידו
המובהק של משה, רואים בעובדה
שכאשר משה רבנו עלה להר סיני
לקבל תורה, יהושע נטל את אוהלו
והציבו בתחתית ההר, כדי שמיד עם
ירידתו של משה מההר יוכל ללמוד
תורה מפיו! היה חבל לו על כל רגע
של אפשרות ללמוד ממשה.

ישנם אנשים שכבר הגיעו לשיעור
תורה, אך חושבים לעצמם כי לא נורא
אם יתעכבו דקה או שתיים בחוץ כדי
להחליף כמה מילים עם חברים, ומיד
אחר כך ייכנסו...

רבתי! חבל על כל רגע! חבל לאבד
אפילו מילה אחת של תורה! עלינו
ללמוד מיהושע שנטה את אוהלו
בתחתית ההר כדי שלא לאבד רגע
אחד שיכול להיות מנוצל ללימוד
תורה.

ושוב לא יוכל להמשיך להיות תלמידו
וללמוד תורה ממנו - דבר זה יגרם
ליהושע לרצות שבני ישראל יישארו
במדבר.

ובאמת כתוב בתרגום יונתן בן עוזיאל:
"וְכִדִּי חֲמָא מִשֶּׁה עֲנֻוֹתְנִיתִיה קָרָא
מִשֶּׁה לְהוֹשֵׁעַ בְּר נֹן יְהוֹשֻׁעַ". משה
רבינו הבחין בענוותנותו המופלגת של
יהושע, ומתוך כך הסיק כי הוא עלול
לרצות להישאר במדבר בתור תלמיד,
ולא להיכנס לארץ ישראל, בה ייהפך
למנהיג.

משה חשש, אפוא, שאצל יהושע -
ודווקא אצלו - קיים חשש לחוסר
איזון בהסתכלותו על הארץ, והוא
ירצה לראות את חסרונותיה כדי שבני
ישראל לא ירצו להיכנס אליה.

וכדי לאזן אותו, התפלל עליו משה
שלא יוציא את דיבת הארץ רעה,
ויעדיף את רצון השי"ת על פני
רצונותיו האישיים.

לעומתו, למרגלים האחרים לא היה
את חוסר האיזון הזה. משום כך
משה לא התפלל עליהם כי אדרבה,

ה"אור החיים" הקדוש מבאר: "שנתן כוח בשמו בתוספת היו"ד, שמספרה עשרה, כדי שיוכל נגד העשרה מרגלים. ועוד, כדי שייטול זכות וחלק הטוב של כל העשרה, כמאמרם ז"ל (חגיגה טו ע"א): 'זכה נוטל חלקו וחלק חברו'."

עוד שואלים המפרשים, מדוע נקרא יהושע בכל מקום "בן נון", בחיריק, ולא "בן נון", בסגול, וכפי המקובל בכל השמות?

משיב על כך בעל ה"קהילת משה": הרי האות יו"ד נלקחה, כאמור, מהשם "שרי", שם היא היתה ללא ניקוד בכלל, ואילו עתה, מְשֻׁהָּמָה בשמו של יהושע, הריהי מנוקדת עם שווא. מנין נלקחו שתי נקודות השווא? אלא, מתחילה אכן היה שמו "בן נון", ונלקחו שתי נקודות משם בשביל השווא של היו"ד, ונותר, אפוא, "בן נון".

המפרשים כבר עמדו על השאלה, מדוע הוסיף משה רבנו לשמו דווקא את האות יו"ד?

יש אומרים שזאת משום שהיה זה הניסיון העשירי - בגימטריה י' - מתוך עשרת הנסיונות שבני ישראל ניסו את הקב"ה במדבר, וכפי שהעיד עליהם הכתוב (במדבר יד, כב): 'וַיִּנְסוּ אֹתִי זֶה עֲשׂוֹר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי'."

בירושלמי (סנהדרין פרק ב הלכה ו) מובא טעם נוסף: "יו"ד שנטל הקדוש ברוך הוא מאמנו שרה, שהיה שמה שרי, עלה ונשתטח לפני הקדוש ברוך הוא ואמר: 'ריבון העולמים, עקרתני מן הצדקת הזאת'. אמר לו הקדוש ברוך הוא: 'צא לך, לשעבר היית נתון בשם נקבה ובסוף תיבה, חייך שאני נותנך בשם זכר ובראש תיבה'. הדא הוא דכתיב 'וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשִׁיעַ בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ'."

ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא

במשך כל השנים לא הצטייר בדמיוני כיצד ניתן להכניס בן אדם לתוך כיס. אבל לאחר שראיתי את התמונה של השלד, עשרה מטרים אורכו, הצלחתי לדמיין שיצור כזה ענק מסוגל בהחלט להכניס לכיס יצור בגובה מטר וששים או שבעים...

המשך הסיפור היה, שכשנכנסו תושבי "בני משה" לבית הכנסת להתפלל, אותו אדם התנמנם, ואביו נגלה אליו בחלום, ואיים עליו: "הישמר לך ושמור נפשך מאוד! קדוש העולם נמצא בכיסך. הוצא אותו לאלתר וְנִהְיֶה בו כבוד מלכים!"

הלה התעורר והוציא את ה"אור החיים" הקדוש מכיסו, ולאחר שביקש את מחילתו, הזמינו אותו בני המקום לשאת דרשה, ולומר להם דברי תורה ביום השבת.

למחרת בבוקר, ביום ראשון, ליוו אותו והראו לו את הדרך לצאת מהמקום. הוזה החוצה, וגם זה בדרך נס.

וְגַם יְלָדֵי הָעֵנָק רָאִינוּ שָׁם (במדבר יג, כה). לפני כמה שנים נמצא באחת מערי אירופה שלד של גופה באורך עשרה מטרים! הראו לי את התמונה, ממש "וְגַם יְלָדֵי הָעֵנָק רָאִינוּ שָׁם".

כשראיתי את התמונה נזכרתי בסיפור שקרה עם ה"אור החיים" הקדוש זיע"א, שפעם אחת הגיע למקום שנקרא "בני משה".

כתוב בספרים שהמקום הזה נמצא מעבר לנהר הסמבטיון, שכפי שמוכא בחז"ל (בראשית רבה יא) "יורה" בזעף - בכל ימות השבוע - אבנים ענקיות, ואין איש שיכול להתקרב אליו ורק בשבת הוא נח.

כך שמיקומו המדויק של "בני משה" נסתר מידיעת בני אדם.

ה"אור החיים" הקדוש הצליח באורח פלא להגיע לשם, וכשאחד מבני המקום ראה את ה"יצור קטן הממדים" הזה - נטלו והכניסו לכיסו...

עיקר תפילותינו - לקדש שם שמים

ה' לְהִבְיֵא אֶת הָעַם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם".

הקב"ה נענה לתפילתו ואמר לו:
"סְלַחְתִּי פְדֹבְרָה".

בכך לימדנו משה רבנו איך צריך
להתפלל: בכל תפילה, צריך היהודי
לבקש על כבוד שמים! להדגיש
שמטרתן וכוונותיהן של התפילות הן
- לקדש שם שמים בעולם.

"ה! עשה למען שמך!"

וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת שְׁמִיעָה
לְאֹמֵר (במדבר יד, טו).

לאחר חטא המרגלים, משה רבנו
מתפלל לה' ומבקש ממנו: "סְלַח נָא
לְעוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדְּךָ". בתפילתו
הוא מנמק את בקשתו ואומר שאם,
חלילה, ימית ה' "אֶת הָעַם הַזֶּה כְּאִישׁ
אֶחָד", תהיה לכך השלכה חמורה, שם
שמים יתחלל: "וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
שָׁמְעוּ אֶת שְׁמִיעָה לְאֹמֵר מִבְּלֹתִי יִכְלַת

כשאזהז מעשה אביו - לזקה בכפליים

מן הפסוק "פִּקְד עוֹן אָבוֹת עַל בְּנֵיהֶם"
משמע שהקב"ה מעניש את הבנים
על עוון האבות, ואילו מן הפסוק
בחומש דברים אנחנו לומדים, שבנים
לא יומתו מחמת חטא אבותיהם, אלא
רק "אִישׁ בְּחַטָּאוֹ יוּמָתוּ".

פִּקְד עוֹן אָבוֹת עַל בְּנֵיהֶם (במדבר יד, יח).
בפסוק בחומש דברים (כד, טז) נאמר:
"לֹא יוּמָתוּ אָבוֹת עַל בְּנֵיהֶם וּבְנֵיהֶם לֹא
יוּמָתוּ עַל אָבוֹת אִישׁ בְּחַטָּאוֹ יוּמָתוּ".
והקשו רבותינו בגמרא (ברכות ז ע"א),
שלכאורה יש סתירה בין הפסוקים:

לך סיבה לדאוג, שהרי כתוב 'פְּקֹד עֲוֹן אָבוֹת עַל בְּנֵים', אתה עושה את העבירה ורק הבן שלך יקבל את העונש..."

התרצה הזאב, והחל ללכת לכיוון העיר, אך בדרכו עבר מעל מלכודת שהוטמנה מראש ונפל לבור. התחיל הזאב לזעוק ולצעוק, ושפך חמתו על ראש השועל, שכיזב לו באומרו שלא יקבל עונש.

אמר השועל לזאב: "הן אמת שאינך מקבל עונש על המעשה שרצית לעשות כעת, אלא הינך מקבל את העונש של אביך שטרף בני אדם, ואתה נענש מכיוון שגם אתה בעצמך רצית לעשות זאת..."

האוחז מעשה אבותיו בידו - לוקה גם על מעשיו וגם על מעשי אבותיו! ומכאן נלמד, עד כמה צריכים אנו להיזהר ולהתרחק מן העבירות, ולשוב בתשובה שלימה לפני ה'.

ומתרצת הגמרא: "הא כשאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם. הא כשאין אוחזין מעשה אבותיהם בידיהם".

אם אוחזים הבנים במעשים הרעים של אבותיהם והולכים בדרך רשע, הריהם נענשים גם על עוון אבותיהם. אך אם הבנים מיישרים דרכיהם ואינם הולכים בדרך הרעה של אבותיהם, אינם נענשים על עוון אבותיהם.

רבותינו מביאים על כך משל:

זאב אחד פגע בשועל, ורצה לטורפו. אמר לו השועל: "לא כדאי לך לאכול אותי, כי אין בי הרבה בשר, כולי עור ועצמות. מוטב לך להיכנס לעיר ששם נמצאים בני האדם, ותטרוף אדם בעל בשר".

"אסור לנו לטרוף בני אדם", אמר הזאב לשועל, "אם נאכל בני אדם - ניענש על כך".

השיב השועל הערמומי לזאב: "אין

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חנה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זררה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה